

รายงานผลการวิจัย กรมวิชาการเกษตร ประจำปี 2543

42/กองแผนงานและวิชาการ/ฝ่ายวิชาการสถิติ

ชื่อแผนงานวิจัยหลัก	วิทยาการและเทคโนโลยีเฉพาะด้าน
ชื่อโครงการวิจัย	สถิติศาสตร์และคอมพิวเตอร์
ชื่อโครงการวิจัยย่อย	-
กลุ่มพืช	วิทยาการและเทคโนโลยีเฉพาะด้าน
สาขาวิชา	สถิติศาสตร์และคอมพิวเตอร์
สาขาวิชาย่อย	สภาพการผลิตและการตลาดของเห็ดฟางที่เพาะในโรงเรือน Production and Marketing of Indoor Straw Mushroom Cultivation
ผู้ดำเนินงาน	
หัวหน้า	สมร ออกเวชะ
ผู้ร่วมงาน	ลาวัลย์ นิยมวิทย์ สุภาพร นุตพันธ์ อุไรวรรณ นาสพัฒน์ ศรีอุไร กุศลธรรม
ระยะเวลา	เริ่มต้น ตุลาคม 2542 สิ้นสุด กันยายน 2543

บทคัดย่อ

ศึกษาสภาพการผลิตและการตลาดของเห็ดฟางที่เพาะในโรงเรือน โดยการสัมภาษณ์เกษตรกร และให้เกษตรกรบันทึกข้อมูล ผลผลิต และราคาเห็ดที่จำหน่ายในแต่ละวัน ในปี 2542-2543 ในปีแรกปฏิบัติงานในภาคกลาง 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดปทุมธานี นครนายก สระบุรี และอ่างทอง ในช่วงเดือน พ.ค.-ก.ค 42 เกษตรกรจำนวน 58 ราย จำแนกตามชนิดของโรงเรือน เป็นโรงเรือนชั่วคราว 20 ราย กึ่งถาวร 20 ราย และถาวร 18 ราย ในปีที่ 2 ปฏิบัติงานในจังหวัดนครราชสีมา ช่วงเดือน ก.ค.-ส.ค 43 จำนวนเกษตรกร 44 ราย จำแนกเป็นโรงเรือนชั่วคราว 19 ราย กึ่งถาวร 10 ราย และถาวร 15 ราย และที่ อ.ศรีประจันต์ จ.สุพรรณบุรี ช่วงเดือน ก.ค.-ก.ย.43 จำนวน 6 ราย เป็นโรงเรือนชั่วคราว ผลการศึกษาพบว่าใน 4 จังหวัดภาคกลาง ส่วนใหญ่ใช้เปลือกถั่วเขียวเป็นวัสดุเพาะ นครราชสีมาใช้เปลือกมันสำปะหลัง ซึ่งทั้ง 2 แหล่งนี้ใช้ตอซังและ/หรือฟางข้าวปรองบนชั้นเพาะ ส่วนสุพรรณบุรีวัสดุเพาะใช้ขี้เถ้าและรองชั้นเพาะด้วยฟางข้าวอัด ได้ศึกษาเปรียบเทียบช่วงระยะเวลาของการเพาะและผลผลิตต่อเนื้อที่เพาะ 1 ตารางเมตร ของโรงเรือนทั้ง 3 ประเภท ที่ใช้วัสดุเพาะชนิดเดียวกันไม่แตกต่างกัน โดยเฉลี่ยช่วงการเพาะเห็ดที่ใช้เปลือกถั่วเขียวใช้ระยะเวลา 20 ± 3 วัน เปลือกมันสำปะหลัง 28 ± 4 วัน และขี้เถ้า 23 ± 2

วัน ผลผลิตต่อเนื้อที่เพาะ 1 ตารางเมตรได้ 1.46 ± 0.45 1.42 ± 0.65 และ 1.98 ± 0.67 กิโลกรัม โดยมีต้นทุนการเพาะต่อผลผลิต 1 กิโลกรัม 38 31 และ 44 บาท ตามลำดับจะเห็นได้ว่าการเพาะโดยใช้ขี้เถ้าได้ผลผลิตสูงสุด และเมื่อพิจารณาถึงต้นทุนการผลิต ก็สูงสุดเช่นเดียวกัน เนื่องจากวัสดุที่ใช้เพาะโดยเฉพาะขี้เถ้ามีราคาแพงกว่าวัสดุเพาะอื่น ๆ คือ กิโลกรัมละ 5 ± 1 บาท ส่วนเปลือกถั่วเขียวและเปลือกมันสำปะหลังกิโลกรัมละ 2.68 ± 0.44 และ $0.250.07$ บาท ตามลำดับ ในภาคกลาง 4 จังหวัดและนครราชสีมาจำหน่ายเห็ดได้ในราคา กิโลกรัมละ 32-50 บาท โดยมีพ่อค้ามารับซื้อที่บ้าน/ฟาร์ม และจตุรรับซื้อในหมู่บ้านในช่วงบ่าย และส่งขายต่อในจังหวัดใกล้เคียงและกรุงเทพฯ ส่วนที่จังหวัดอ่างทองและสุพรรณบุรีเกษตรกรนำไปจำหน่ายที่ตลาด ในตอนเช้าราคา กิโลกรัมละ 43-53 บาท ปัญหาในการเพาะของทุกแหล่งเหมือนกันคือ คุณภาพของเชื้อเห็ดไม่แน่นอน เกษตรกรมีการเพาะติดต่อกันอย่างต่อเนื่อง ทำให้โรงเรือนเป็นแหล่งสะสมของ มด ปลวก หนู และ ไร ซึ่งพบมากในโรงเรือนถาวร และพบเชื้อราชนิดต่างๆ บนกองวัสดุเพาะใน โรงเรือน เนื่องจากเกษตรกรขาดความรู้ด้านเทคนิคในการเพาะ การจัดการ และการดูแลรักษา ส่วนเชื้อเพลิงที่ใช้ในการอบไอน้ำวัสดุเพาะในโรงเรือน ใน 4 จังหวัด ภาคกลาง ร้อยละ 60 ใช้ยางรถยนต์/รถจักรยานยนต์ และที่สุพรรณบุรีใช้น้ำมันซีล้ทุกครัวเรือน ซึ่งวัสดุดังกล่าวนี้เป็นอันตรายต่อผู้ใช้ และ ต่อสิ่งแวดล้อมส่วนที่นครราชสีมาใช้ฟืนทุกครัวเรือน

คำค้น	เห็ดฟางในโรงเรือน
ประเภทผลวิจัย	สิ้นสุด
คำแนะนำผลวิจัย	ถ่ายทอดได้
แหล่งพิมพ์เผยแพร่	ข่าวสารเพื่อผู้เพาะเห็ด สมาคมนักวิจัยและเพาะเห็ดแห่งประเทศไทย รายงานประจำปี กรมวิชาการเกษตร